

El Teatre a Grècia

Codi: 104208
Crèdits: 6

Titulació	Tipus	Curs	Semestre
2503702 Ciències de l'Antiguitat	OB	3	2
2504394 Estudis d'Anglès i de Clàssiques	OB	3	2

Professor/a de contacte

Nom: Carlos Varias Garcia
Correu electrònic: carlos.varias@uab.cat

Utilització d'idiomes a l'assignatura

Llengua vehicular majoritària: català (cat)
Grup íntegre en anglès: No
Grup íntegre en català: Sí
Grup íntegre en espanyol: No

Prerequisits

És recomana especialment que l'estudiant que es matriculi en aquesta assignatura hagi superat prèviament totes les assignatures de llengua grega incloses en el Pla docent de 1r i 2n curs del Grau de Ciències de l'Antiguitat i del Grau en Estudis d'Anglès i de Clàssiques, de manera que hagi adquirit així els coneixements suficients de llengua grega per tal d'assolir els objectius per aprovar aquesta assignatura.

Objectius

Aquesta és una assignatura obligatòria de 3r curs que forma part de la matèria "Filologia Grega" del Grau en Ciències de l'Antiguitat i del Grau en Estudis d'Anglès i de Clàssiques.

Els objectius formatius d'aquesta assignatura són dos:

- 1) Contextualitzar l'origen i el desenvolupament del gènere dramàtic grec en el marc de la literatura grega.
- 2) Assolir un coneixement aprofundit de les característiques pròpies del gènere dramàtic grec en les seves dues variants -tragèdia i comèdia- mitjançant la traducció i el comentari d'una selecció de textos representatius d'ambdós gèneres teatrals.

Competències

Ciències de l'Antiguitat

- Aplicar els coneixements gramaticals adquirits a l'anàlisi i comprensió dels textos grecs i llatins.
- Comentar un text literari aplicant-hi coneixements sobre gèneres, mètrica i estilística.
- Expressar-se oralment i per escrit en el llenguatge específic de la història, de l'arqueologia i de la filologia, tant en les llengües pròpies com en una tercera llengua.
- Interpretar textos escrits en llatí i en grec per conèixer la història i les civilitzacions clàssiques.
- Que els estudiants hagin desenvolupat aquelles habilitats d'aprenentatge necessàries per emprendre estudis posteriors amb un alt grau d'autonomia.

Estudis d'Anglès i de Clàssiques

- Aplicar la metodologia d'anàlisi i els coneixements sobre gèneres, mètrica i estilística per comentar textos literaris i analitzar la cultura i la història dels països de parla anglesa i del món antic.
- Demostrar coneixements gramaticals de les llengües grega i llatina i la seva aplicació a l'anàlisi i la comprensió dels textos grecs i llatins.
- Dur a terme treballs escrits o presentacions orals efectives i adaptades al registre adequat en diferents llengües.
- Interpretar textos escrits en llatí i grec per conèixer la història i les civilitzacions clàssiques.
- Que els estudiants hagin desenvolupat les habilitats d'aprenentatge necessàries per a emprendre estudis posteriors amb un alt grau d'autonomia.

Resultats d'aprenentatge

1. Elaborar un comentari morfosintàctic d'un text grec.
2. Elaborar un comentari mètric d'un text grec en vers.
3. Elaborar un discurs organitzat i correcte, oralment i per escrit, en la llengua corresponent.
4. Explicar el context de les obres literàries, els personatges i els temes i tòpics que s'han transmès a la tradició posterior.
5. Extreure informació dels textos grecs sobre aspectes propis de l'imaginari, formes de pensament i de mentalitat grega.
6. Identificar en els textos grecs les característiques d'un determinat gènere literari.
7. Presentar treballs en formats ajustats a les demandes i els estils personals, tant individuals com en grup petit.
8. Traduir fragments de les obres gregues proposades.

Continguts

A. Temari:

1. La tragèdia grega: introducció general
 - 1.1. Orígens de la tragèdia grega
 - 1.2. Característiques generals de la tragèdia grega
 - 1.3. Els festivals dramàtics d'Atenes
 - 1.4. Estructura de la tragèdia grega. La representació
 - 1.5. Els predecessors d'Èsquil
2. Èsquil
3. Sòfocles
4. Eurípides
5. La comèdia grega: orígens i característiques generals
6. La comèdia antiga: Aristòfanes i altres poetes
7. La comèdia mitjana
8. La comèdia nova: Menandre
9. El drama satíric

B. Selecció de passatges per traduir:

Enguany es treballaran dues obres clàssiques, una tragèdia i una comèdia, que reben el títol de les seves protagonistes: dues dones, heroïnes que s'enfronten amb el món masculí dominant a la societat grega del segle V aC: l'*Antígona* de Sòfocles i la *Lisístrata* d'Aristòfanes.

TEXT 1: *Antígona* de Sòfocles [x 327]

vv. 1-99: Pròleg: diàleg entre Antígona i la seva germana Ismene.

vv. 334-375: Elogi de l'ésser humà per part del cor d'ancians tebens.

vv. 441-581: Creont, assabentat que Antígona ha enterrat el cos del seu germà Polinices, s'hi enfronta, però ella no només reconeix la seva culpabilitat, sinó que argumenta i justifica la seva actuació. Creont la condemna a mort a ella i la seva germana Ismene, a qui ha fet portar; Ismene afirma haver enterrat també el cos de Polinices, però Antígona diu que menteix.

vv. 891-928 i vv. 937-943: Últimes paraules d'Antígona abans de morir.

TEXT 2: *Lisístrata* d'Aristòfanes [x 392]

vv. 1-253: Lisístrata reuneix les dones gregues i les proposa un mitjà per posar fi a la guerra (del Peloponnès) que fan els homes des de fa anys: una vaga de sexe. Les dones diuen que sí i ocupen l'Acròpolis d'Atenes.

vv. 829-967: Un home s'apropa a l'Acròpolis: Cinèsias, marit de Mírrina. Diàleg entre Cinèsias i Mírrina, la seva dona, amb la que vol jeure, sense aconseguir-lo.

C. Lectura en traducció de les obres següents: Èsquil, *Set contra Tebes*; Sòfocles, *Èdip Rei*; Eurípides, *Medea* i Aristòfanes, *Els Núvols*.

Metodologia

La metodologia docent d'aquesta assignatura consistirà a alternar les explicacions teòriques del temari amb la traducció i el comentari de la selecció de passatges.

L'alumnat haurà de presentar dues fitxes de lectura, de les tragèdies *Set contra Tebes* d'Èsquil i *Medea* d'Eurípides. Les altres dues lectures obligatòries (*Èdip Rei* de Sòfocles i *Els Núvols* d'Aristòfanes) seran objecte de examen.

Nota: es reservaran 15 minuts d'una classe, dins del calendari establert pel centre/titulació, per a la complementació per part de l'alumnat de les enquestes d'avaluació de l'actuació del professorat i d'avaluació de l'assignatura/mòdul.

Activitats formatives

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
Exposició de temes teòrics	9	0,36	4, 5, 6
Traducció i comentari de textos	36	1,44	1, 2, 3, 8
Tipus: Supervisades			
Tutories d'orientació per a les fitxes de lectura	10	0,4	3, 7
Tutories d'orientació per a les traduccions	20	0,8	1, 2, 6, 8

Tipus: Autònomes

Confecció de dues fitxes de lectura	15	0,6	3, 7
Lectures en traducció de les obres proposades	10	0,4	5, 6
Traducció dels textos del temari	50	2	1, 2, 4, 6, 8

Avaluació

Procés d'avaluació:

L'avaluació d'aquesta assignatura és continuada i es farà prenent com a referència les activitats d'avaluació que consten en el quadre inferior.

Tenint en compte el caràcter eminentment pràctic d'aquesta assignatura i per tal de fer un aprenentatge gradual dels continguts, és molt important que l'alumnat realitzi i presenti les traduccions i els exercicis diaris de classe, que és també una activitat d'avaluació, amb un pes del 10%.

En el moment de realització de cada activitat avaluativa, el professor informará l'alumnat (Moodle) del procediment i la data de revisió de les qualificacions.

L'estudiant rebrà la qualificació de "No avaluable" sempre que no hagi lliurat més del 30% de les activitats d'avaluació. És requisit imprescindible treure una nota mínima de 4 en cadascuna de les activitats d'avaluació per fer la mitjana ponderada de totes les notes que conformen la qualificació final, mitjana que ha d'arribar a 5 per aprovar l'assignatura.

Procés de recuperació:

Per participar a la recuperació cada estudiant ha d'haver estat prèviament avaluat en un conjunt d'activitats el pes de les quals equivalgui a un mínim de 2/3 parts de la qualificació total. A la recuperació només es podrà presentar l'alumnat que tingui suspesa alguna activitat d'avaluació amb una nota inferior a 4, o bé no hagi arribat a 5 en la mitjana ponderada. Només es podran recuperar, com a màxim, dos exàmens de traducció, a banda de les fitxes de lectura. La nota màxima final de cada activitat d'avaluació a la recuperació serà 5.

Plagi:

En cas que l'estudiant realitzi qualsevol irregularitat que pugui conduir a una variació significativa de la qualificació d'un acte d'avaluació, es qualificarà amb 0 aquest acte d'avaluació, amb independència del procés disciplinari que s'hi pugui instruir. En cas que es produeixin diverses irregularitats en els actes d'avaluació d'una mateixa assignatura, la qualificació final d'aquesta assignatura serà 0.

Activitats d'avaluació

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Assistència i participació activa a classe	10%	0	0	1, 2, 5, 8
Examen de traducció amb diccionari i comentari mètric, morfosintàctic i literari d'un passatge d'"Antígona" de Sòfocles (text no vist)	20%	0	0	1, 2, 4, 6, 8
Examen de traducció amb diccionari i comentari mètric, morfosintàctic i literari d'un passatge de "Lisístrata" d'Aristòfanes (text no vist)	20%	0	0	1, 2, 4, 6, 8
Examen de traducció sense diccionari i comentari literari d'un passatge d'"Antígona" (text vist) i de la lectura d'"Èdip rei" de Sòfocles	15%	0	0	3, 4, 5, 6, 8
Examen de traducció sense diccionari i comentari literari d'un passatge de	15%	0	0	3, 4, 5, 6, 8

Fitxa de lectura de "Medea" d'Eurípides	10%	0	0	3, 5, 7
Fitxa de lectura de "Set contra Tebes" d'Èsquil	10%	0	0	3, 5, 7

Bibliografia

Bibliografia bàsica:

ADRADOS, Francisco R., *Fiesta, comedia y tragedia*, Madrid 1972.

ALSINA, José, *Tragedia, religión y mito entre los griegos*, Barcelona 1971.

ARISTÓTELES, *Poética*. Texto, introducción, traducción y notas de José Alsina Clota, Barcelona: ed. Bosch, col. Erasmo-textos bilingües, 1985.

ARTIGAS, Esther; HOMAR, Roser (traductores), *L'escena antiga*. Introducció de Joan Cases, Martorell 2016.

BAÑULS, José V.; DE MARTINO, Francesco; MORENILLA, Carmen (eds), *El teatro clásico en el marco de la cultura griega y su pervivencia en la cultura occidental*. Sèrie de volums. Bari 1998-.

CARMONA VÁZQUEZ, Antonia, *Lo político en Sófocles: estudio semántico*, Cádiz 2002.

CLAUSS, James J.; JOHNSTON, Sarah I. (eds.), *Medea: essays on Medea in myth, literature, philosophy and art*, Princeton 1997.

COULET, Corinne, *El teatro griego*, Madrid 1999 (original en francès: 1996).

DOBROV, Gregory (ed.), *Brill's Companion to the Study of Greek Comedy*, Leiden 2010.

EASTERLING, Patricia E. (ed.), *The Cambridge Companion to Greek Tragedy*, Cambridge 1997.

GARCÍA NOVO, Elsa; RODRÍGUEZ ALFAGEME, Ignacio (eds), *Dramaturgia y puesta en escena en el teatro griego*, Madrid 1988.

GREGORY, Justina (ed.), *A Companion to Greek Tragedy*, Oxford 2005.

GUZMÁN GUERRA, Antonio, *Introducción al teatro griego*, Madrid 2005.

JOUANNA, Jacques, *Sophocle*, Paris 2007.

LESKY, Albin, *La tragedia griega*, Barcelona 1973 (original en alemany: 1958).

LESKY, Albin, *Historia de la literatura griega*, Madrid 1969 (original en alemany: 1963).

LIDA DE MALKIEL, María Rosa, *Introducción al teatro de Sófocles*, Buenos Aires 1944.

LLOYD, Michael (ed.), *Oxford Readings in Aeschylus*, Oxford 2006.

LÓPEZ FÉREZ, José Antonio (ed.), *Historia de la literatura griega*, Madrid 1988.

MARKANTONATOS, Andreas (ed.), *Brill's Companion to Euripides*, 2 vols, Leiden 2020.

MARKANTONATOS, Andreas (ed.), *Brill's Companion to Sophocles*, Leiden 2015.

McCLURE, Laura K. (ed.), *A Companion to Euripides*, Oxford 2017.

McDONALD, Marianne; WALTON, J. Michael (eds.), *The Cambridge Companion to Greek and Roman Theatre*, Cambridge 2007.

- MOSSMAN, Judith (ed.), *Eurípides*, Oxford 2003.
- NIETZSCHE, Friedrich, *El nacimiento de la tragedia*, Barcelona 1998 (original en alemany: 1872).
- ORMAND, Kirk (ed.), *A Companion to Sophocles*, Oxford 2012.
- REINHARDT, Karl, *Sófocles*, Madrid 2010 (original en alemany: 1976).
- REVERMANN, Martin (ed.), *The Cambridge Companion to Greek Comedy*, Cambridge 2014.
- ROISMAN, Hanna M. (ed.), *The Encyclopedia of Greek Tragedy*, 3 vols., Hoboken 2013.
- ROMILLY, Jacqueline de, *La tragedia griega*, Madrid 2011 (original en francès: Paris 1982³).
- SEGAL, Erich (ed.), *Oxford Readings in Aristophanes*, Oxford 1996.
- SEGAL, Erich (ed.), *Oxford Readings in Greek Tragedy*, Oxford 1983.
- SEGAL, Erich (ed.), *Oxford Readings in Menander, Plautus and Terence*, Oxford 2002.
- SOURVINOU-INWOOD, Christiane, *Tragedy and Athenian Religion*, Oxford 2003.
- VERNANT, Jean-Pierre; VIDAL-NAQUET, Pierre, *Mito y tragedia en Grecia Antigua*, 2 vols., Madrid 1987-1989 (original en francès: Paris 1972-1986).
- VICENTE SÁNCHEZ, Ana; BELTRÁN CEBOLLADA, José A. (eds.), *Grecia y Roma a escena. El teatro grecolatino: actualización y perspectivas*, Madrid 2010.
- VÍLCHEZ, Mercedes, *El engaño en el teatro griego*, Barcelona 1976.

Bibliografía sobre mètrica:

- GUZMÁN GUERRA, Antonio, *Manual de métrica griega*, Madrid 1997.
- WEST, Martin L., *Greek Metre*, Oxford 1982.

A aquesta bibliogràfica bàsica cal afegir les edicions dels textos i els manuals de contingut literari, lingüístic o mitològic. També es donaran a conèixer al llarg del curs les traduccions publicades de les lectures obligatòries en traducció.

Webgrafia:

1/ Temes de la pàgina web de *Liceus*. *Biblioteca virtual E-excelence*: <http://www.liceus.com/>:

- MELERO BELLIDO, Antonio, *La comedia. Orígenes de la comedia. Características generales de la comedia griega*, 2005.
- MORENILLA TALENS, Carmen, *Menandro*, 2009.
- RAMÓN PALERM, Vicente M., *Aristófanes y otros poetas de la comedia antigua*, 2005.
- SANCHIS LLOPIS, Jordi, *El drama satírico*, 2010.
- VARIAS GARCÍA, Carlos, *La tragedia. Orígenes de la tragedia. Características generales de la tragedia griega. La tragedia anterior a Esquilo*, 2005.
- VARIAS GARCÍA, Carlos, *Esquilo*, 2005.
- VARIAS GARCÍA, Carlos, *Sófocles*, 2005.

VICENTE SÁNCHEZ, Ana, *Eurípides*, 2006.

2/ Tres breus introduccions al drama grec del National Theatre de Londres:

<http://www.youtube.com/watch?v=aSRLK7SogvE>

<http://www.youtube.com/watch?v=dSr6mP-zxUc>

<http://www.youtube.com/watch?v=H-BvMbfkxcc>

Programari

Microsoft Word